

національної спадщини України тісно пов'язане з архівними фондами України, які є носієм ретроспективної інформації. Нині зростає інтерес серед наукових кіл до архівної діяльності, оскільки фонди стали відкритими і доступними. Цим завдячуємо фахівцям архівознавчої справи: Г. Боряк, О. Гирич, К. Новохатський, І. Матяш, Л. Дубровіна, Г. Папакін, які безпосередньо брали участь у розбудові правової бази архівної справи в Україні на початку 1990-х рр.

Національне відродження в українському суспільстві неможливе без об'єктивної рецепції творчої та наукової спадщини П. Куліша. Надостеменніші та найінформативніші джерела – це листи, щоденники, мемуари, спогади. Виняткове значення приватних кореспонденцій автора «Чорної ради» для розуміння творчої індивідуальності митця й осмислення його життєвої та творчої долі полягає в тому, що його листування з видатними письменниками, меценатами, видавцями та близькими й рідними йому людьми, поряд із залученням щоденникового матеріалу, відкриває нові перспективи для всіх дослідників історії вітчизняного письменства, політичного життя та суспільної думки 40–90-х рр. XIX ст.

Список використаних джерел

1. Боряк Г. До питання про стан і перспективи розвитку мережевих інформаційних ресурсів соціогуманітарних наук. *Спеціальні історичні дисципліни: питання теорії та методики. Електронні інформаційні ресурси. Збірка наукових праць*. Київ: НАН України, Інститут історії України, 2013. Число 21. С. 9–25.
2. Боряк Г. Електронні архівні публікації в Інтернеті: проблеми репрезентації інформаційних ресурсів. *Архіви України*. 2002. № 4–6. С. 141–169.
3. Боряк Г. Національна архівна спадщина України та державний реєстр «Археоргафічна україніка». *Архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи*. Київ, 1995. 347 с.
4. Боряк Г., Новохатський К. Модерне архівне законодавство України: від тоталітарної спадщини до демократичних стандартів. *Архіви України*. 2003. № 4–6. С. 5–11.
5. Дубровіна Л., Киридон А., Матяш І. Архіви, бібліотеки, музеї – джерельна основа національної пам'яті, культурної спадщини України. *Бібліотечний вісник*. 2017. № 1. С. 3–10.
6. Поплавська Н. М. Епістолярна комунікація кінця XVI – початку XVII століть (за матеріалами української полемічної публіцистики кінця XVI – початку XVII ст.). *Діалог: медіа-студії: збірник наукових праць*. Одеса, 2004. №. 11. С. 200–210.
7. Сметанин В. Эпистолагафия. Свердловск, 1970. 230 с.
8. Сметанин В. Новое в развитии представлений об эпистолаграфии. *Античные традиции и византийские реалии*. Свердловск, 1980. Вып. 17. С. 5–18.

**Ярема І. І., аспірант,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ**

БІБЛІОТЕКА ЯК ІНСТИТУТ В ІНФОРМАЦІЙНІЙ ЕРІ

Розвиток сучасних інформаційних і комунікаційних технологій, зростання кількості інформації дедалі більше визначають сутність нашої епохи. На початку XXI ст. особливої актуальності набуває проблема визначення ролі та місця бібліотек у суспільстві. Така ситуація обумовлена необхідністю переходу від «епохи Гутенберга», коли основний обсяг знань людства зберігався в документах на паперових носіях, до ери електронних інформаційних комунікацій (далі – Інформаційна Ера).

Важливими завданнями бібліотеки є формування електронних ресурсів, популяризація ідей відкритого доступу до інформації, побудова загальнодоступних архівів наукової

інформації, підвищення вебметричного рейтингу бібліотеки. Комп'ютеризація, використання всесвітньої мережі Інтернет та збільшення електронних інформаційних ресурсів значно розширили і полегшили можливості та форми доступу до інформаційних ресурсів [1].

Бібліотека як науково-інформаційний та культурно-освітній центр спрямовує свою діяльність на формування ресурсного потенціалу, створює сприятливі умови для поширення та вільного доступу до інформації, забезпечує подальше впровадження нових інформаційних технологій та якісне надання бібліотекою інформаційних послуг. У сьогоденних реаліях життя українського суспільства бібліотека трансформується у науковий інформаційний центр. Бібліотека орієнтується на актуальні для сучасного вищого навчального закладу інформаційні потреби, прагне розширити репертуар інформаційного фонду, зокрема формування електронного контенту [2], який зараз є надзвичайно популярним серед всіх верств населення та більшості вікових груп.

Інтернет та електронні бібліотеки, спираючись на нову інформаційно-технологічну базу, надають низку переваг та вдосконалену технологію збирання, представлення, пошуку та поширення знань. Однак реаліями сьогодення є паралельне існування цифрового та друкованого інформаційних світів, що призводить до необхідності співіснування традиційної бібліотечної технології та нової електронної, органічного сполучення накопичених суттєвих досягнень традиційної інформаційно-бібліотечної сфери діяльності та переваг сучасної комп'ютерної технології. У процесі освоєння нових інформаційних технологій традиційні бібліотеки відіграють свою роль – адаптують традиційні бібліотечні технології представлення знань до використання в цифровому інформаційному середовищі [5].

Новим у роботі бібліотек є використання соціальних мереж.

Соціальні мережі використовуються для:

- популяризації бібліотеки та формування її позитивного іміджу; рекламування бібліотечних ресурсів, послуг і сервісів, нових надходжень, віртуальних виставок; анонсування заходів;
- залучення ширшої аудиторії користувачів, спілкування з ними; просування книги і читання в суспільстві; звітування перед громадськістю про свою роботу;
- сприяння розширенню професійних контактів; спілкування у фахових групах; оперативного обміну досвідом із колегами; вивчення досвіду роботи інших бібліотек, поширення інформації серед бібліотекарів; проведення онлайн-опитувань (і серед користувачів, і серед бібліотекарів); функціонування віртуальної довідкової служби;
- участі в інтернет-проектах для стимулювання соціокультурного партнерства [3].

В умовах переходу до інформаційного суспільства формуються нові вимоги, що визначають тенденції розвитку бібліотечної установи як соціального інституту. Отож, вагоме місце посідає створення власних мультимедійних засобів: рекламних роликів, презентацій інформаційного характеру, навчальних програм, які можуть поширюватися на сторінках соціальних мереж як мотиваційні ролики, які популяризують бібліотечні установи.

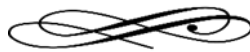
У світі сьогодні інформаційні системи розвинутих країн перебувають на стадії переорієнтації на виклики часу, оскільки інноваційний розвиток передбачає впровадження як новітніх технологій, так і нових форм організації діяльності у різних сферах. Сприятливе середовище для реалізації інноваційних процесів формується, зокрема, в економічних кластерах. *Кластерне середовище* у збалансованому вигляді поєднує в собі ринкову конкуренцію і кооперацію, науку і виробництво, що допомагає учасникам кластера оперативно реагувати на зміни потреб ринку і сприяє активізації інноваційної діяльності. Наприклад, у США і Франції система інформаційного забезпечення або інформаційна інфраструктура НІС є орієнтованою на потреби інноваційно-активних кластерів.

Сучасна парадигма бібліотечного обслуговування передбачає використання принципово нових можливостей доступу до інформації незалежно від часу й місцезнаходження як документа, так і користувача. Для задоволення інформаційних, освітніх, культурних потреб своїх користувачів бібліотека сьогодні робить доступними не тільки документовані знання, інформацію, що зберігаються в її фондах або на жорстких

дисках її серверів. Вона виходить за свої фізичні кордони, переходить з реального простору у віртуальний. З одного боку, вона пропонує доступ до інформаційних ресурсів, що належать іншим суб'єктам інформаційного простору, зокрема представленим у мережі Інтернет. З другого – створює електронні інформаційні ресурси (бази даних, колекції оцифрованих документів, вебсайти та вебпортали), що перебувають за її фізичними стінами. Нарешті, бібліотека надає віртуальні послуги з пошуку інформації та необхідних знань. Умовно кажучи, сучасна бібліотека стає вузловим центром, який концентрує та розподіляє інформаційні потоки [4].

Список використаних джерел

1. Давидова І. О. Інноваційна політика бібліотек України: зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві: автореф. дис. ... д-ра наук із соц. комунікацій. Харків. держ. акад. культури. Харків, 2008. 51 с.
2. Риб'янцева І. Комфортний простір – підґрунтя для якісного бібліотечного обслуговування. *Бібліотечна планета*. № 2. 2012. С. 1.
3. Лобаренко Л. Нові інформаційні технології в публічних бібліотеках України (за результатами загальнодержавного дослідження, проведеного НІБУ в 2014–2015 рр.). *Бібліотечна планета*. 2015. № 4. С. 9–14.
4. Гарагуля С. Бібліотеки в інформаційному суспільстві: орієнтація на користувача. *Бібл. вісн.* 2014. № 6. С. 17–23. URL: libkor.com.ua/php/lib_theme_files/Orientaciya.pdf
5. Лобузін К. Технології організації знаннєвих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності: монографія / відп.-ред. О. С. Онищенко; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2012. 66 с.

*Артеменкова О. М., аспірантка,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ*

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ АРХІВНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ГЕНЕАЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ В ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Сьогодні в епоху цифрового інформаційного суспільства вкрай важливу роль у процесі проведення генеалогічних досліджень відіграють архівні вебсайти. Вони створюються для збереження автентичності цифрової інформації про різноманітні документи з питань генеалогії, розширення комунікативного простору архівних установ до генеалогічних джерел, забезпечення вільного доступу всіх охочих до архівної інформації в електронному режимі та забезпечення дієвого ефективного управління обсягами споживання інформаційних ресурсів архівів тощо. Відтак створення належних умов для забезпечення вільного доступу всіх охочих знати і вивчати свій родовід, захист наявних електронних каналів передачі та механізму збереження історико-культурних надбань у цифровому варіанті є вкрай важливими завданнями, які стоять перед сучасними архівними установами України. При цьому окреслені завдання трансформують функції архівних установ та суттєво підвищують їхню соціальну роль і відповідальність перед суспільством.

Згідно з отриманими даними, найбільше проблем та недоліків у роботі вебсайтів архівного спрямування офіційних органів виконавчої влади для генеалогічних потреб спостерігалось в питанні змісту сайтів та їхнього оформлення (загальний показник ефективності по Україні – 61 %), доступності (за різними протоколами та типами браузерів, ефективність – 57 %), дієвої навігації сайтів (ефективність – 56 %), рекламування нових електронних документів (ефективність – лише 14 %) тощо. Натомість висока ефективність